

Sygn. akt II UK 319/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Zbigniew Korzeniowski
SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku Z.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 sierpnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 2 października 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 października 2014 r., Sąd Apelacyjny, na skutek apelacji
pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zmienił zaskarżony wyrok Sądu
Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w J. z dnia 12 grudnia 2013

r. w sprawie o emeryturę, w ten sposób, że oddalił odwołanie wnioskodawcy Z. S. od decyzji organu rentowego z dnia 11 marca 2013 r. odmawiającej przyznania prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach (pkt I), oraz nie obciążył wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd drugiej instancji uznał, że wnioskodawca nie spełnił przesłanek określonych w art. 184 ust. 1 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r. poz. 887, dalej także ustawa o emeryturach i rentach z FUS lub ustawa emerytalna), gdyż bez zaliczenia spornego okresu pracy od dnia 22 listopada 1972 r. do dnia 3 lutego 1976 r. do pracy w szczególnych warunkach, łączny staż pracy wnioskodawcy uprawniający do dochodzonego świadczenia wyniósł mniej niż wymagane 15 lat.

W ustalonym stanie faktycznym, wnioskodawca (urodzony 31 marca 1953 r.), wiek 60 lat osiągnął w dniu 31 marca 2013 r., nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił ogółem 25 lat 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na fakt, że do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił on żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych wobec wymaganych 15 lat. Organ odmówił uznania jako pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 14 października 1970 r. do dnia 22 listopada 1972 r., od dnia 12 maja 1978 r. do dnia 30 czerwca 1980 r. i od dnia 30 lipca 1986 r. do dnia 24 maja 1996 r. w Zakładach Mięsnych w B., od dnia 19 sierpnia 1980 r. do dnia 7 września 1981 r. w Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w W. oraz okresu zatrudnienia od dnia 1 lutego 1984 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. w Zakładzie Rzeźniczo - Wędliniarskim w B., ponieważ charakter pracy wskazywany w świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie został określony według właściwego wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Wnioskodawca w okresie od dnia 1 września 1968 r. do dnia 30 czerwca 1980 r. był zatrudniony w Zakładach Mięsnych w B. Początkowo - od dnia 1 września 1968 r. do dnia 13 października

1970 r. – był uczniem praktycznej nauki zawodu, od dnia 14 października 1970 r. do dnia 21 listopada 1972 r. ubojowcem, od dnia 22 listopada 1972 r. do dnia 3 lutego 1976 r. peklowaczem, a od dnia 4 lutego 1976 r. do dnia 25 kwietnia 1976 r. wędliniarzem. Od dnia 26 kwietnia 1976 r. do dnia 13 kwietnia 1978 r. wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po jej zakończeniu, od dnia 12 maja 1978 r. do dnia 30 czerwca 1980 r. pracował na stanowisku ubojowca. Za wyjątkiem okresu praktycznej nauki zawodu był zatrudniony na tych stanowiskach stale w pełnym wymiarze czasu pracy. Ponownie zatrudniony był w Zakładach Mięśnych w B. stale w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od dnia 30 lipca 1986 r. do dnia 24 maja 1996 r. na stanowisku ubojowca.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zmienił decyzję organu rentowego i przyznał wnioskodawcy prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 kwietnia 2013 r., przyjmując że będąc zatrudniony w Zakładach Mięśnych w B. pracował on w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako ubojowiec przy uboju zwierząt rzeźnych, zaś przez część okresu jako peklowacz co jednak nie pozbawia wykonywanej przez niego pracy charakteru pracy w warunkach szczególnych, ponieważ praca ta stanowiła oczywisty element całości cyklu produkcyjnego. Zdaniem Sądu pierwszej instancji praca wykonywana przez wnioskodawcę pokrywała się z pracą określoną w wykazie A dziale X poz. 8 wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt) oraz w wykazie stanowisk pracy, dział X poz. 8 - (prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt - peklowaniu pkt 1 - ubojowiec - i pkt 5 - peklowacz i wykrawacz mięsa w wykrawalni przy peklowni w piwnicy) zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1986 r. (NK 144 -16/88). Jak wskazał Sąd Okręgowy suma okresów pracy wykonywanej przez wnioskodawcę na stanowiskach ubojowca i peklowacza przekracza wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach, tym samym wnioskodawca spełnił ostatnią przesłankę, niezbędną do ustalenia prawa do wcześniejszej emerytury, zgodnie z art. 184 i 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił odwołanie wnioskodawcy. W uzasadnieniu Sąd wskazał,

że Sąd pierwszej instancji nietrafnie doliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okres pracy w Zakładach Mięśnych w B. od dnia 22 listopada 1972 r. do dnia 3 lutego 1976 r. na stanowisku peklowacza, zakwestionowany - jako jedyny z doliczonych przez Sąd Okręgowy - przez organ rentowy w apelacji. W ocenie Sądu Apelacyjnego, aby praca mogła zostać uznana za pracę w warunkach szczególnych musi odpowiadać pracom wymienionym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Stanowisko peklowacza, na którym w zakwestionowanym okresie pracował wnioskodawca, zostało ujęte wyłącznie w zarządzeniu Ministra, a nie przewidziano go w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Za nieuzasadnioną uznał także Sąd drugiej instancji ocenę Sądu Okręgowego, że praca wnioskodawcy na peklowni stanowiła oczywisty element całości cyklu produkcyjnego przy uboju. Jak bowiem wynika z akt sprawy, wnioskodawca wykonywał w tym okresie wyłącznie pracę peklowacza, świadcząc pracę w osobnym budynku usytuowanym przy chłodni. Ponadto z akt osobowych wnioskodawcy wynika, że przed odbyciem zasadniczej służby wojskowej, od dnia 4 lutego do dnia 25 kwietnia 1976 r., był on zatrudniony jako wędliniarz, co także nie stanowi zatrudnienia w warunkach szczególnych i czyni bezprzedmiotowymi rozważania co do możliwości zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania służby wojskowej.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., w związku z pkt 8 działu X wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., polegającą na przyjęciu, że „praca na stanowisku peklowacza, (...), nie stanowi pracy wykonywanej bezpośrednio przy uboju zwierząt, a tym samym nie stanowi pracy w szczególnych warunkach”, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i

przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ma usprawiedliwione podstawy, aczkolwiek nie wszystkie zarzuty skargi mają uzasadnienie. Za usprawiedliwiony, w ocenie Sądu Najwyższego, należy uznać zarzut naruszenia art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tyle, że nie poprzez błędną wykładnię tych przepisów, ale przez ich zastosowanie do nie w pełni ustalonego stanu faktycznego. Nie jest natomiast uzasadniony zarzut naruszenia § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w związku z pkt 8 działu X wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Okoliczności faktyczne przedmiotowej sprawy, wiążące Sąd Najwyższy z mocy art. 398¹³ § 1 k.p.c., są bezsporne i zamykają się stwierdzeniem, że ubezpieczony legitymuje się niekwestionowanymi przez organ rentowy okresami składkowymi i nieskładkowymi w wymiarze przenoszącym 25 lat, nie jest też ostatecznie kwestionowane jego zatrudnienie w warunkach szczególnych, poza okresem od dnia 22 listopada 1972 r. do dnia 3 lutego 1976 r. – tylko ten okres został ostatecznie zakwestionowany przez pozwany organ rentowy w apelacji.

Wstępnie należy przypomnieć (na co trafnie wskazał Sąd Apelacyjny w ślad za ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego), że ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 498) zmieniono treść art. 32 ustawy emerytalnej, w związku z czym od dnia 2 maja 2003 r., w celu ustalenia uprawnień, o których mowa w jego ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważało się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepis ten,

w zakresie, w jakim posługiwał się określeniem „w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych”, został wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 r., P 17/03 (OTK-A 2004 nr 6, poz. 57 i Dz.U. Nr 144, poz. 1530) pozbawiony mocy prawnej. Przepis art. 32 ust. 4 ustawy pozostał bez zmian, stanowiąc, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Wykładni pojęcia „przepisy dotychczasowe” dokonał Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01 (OSNP 2002 nr 10, poz. 243), wskazując na przepisy rozporządzenia, z wyłączeniem tych, które zobowiązywały ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralne związki spółdzielcze do ustalenia wykazu stanowisk pracy w podległych im zakładach pracy. Stwierdził, że odesłanie do przepisów dotychczasowych w kwestii wykazów obejmujących świadczenie pracy w warunkach szczególnych, zawarte w art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, nie obejmuje przepisów kompetencyjnych § 1 ust. 2-3 rozporządzenia. Odesłanie dotyczy więc tylko wieku emerytalnego, rodzajów prac, stanowisk, warunków uprawniających do wcześniejszej emerytury. To pozwala na wniosek, że przepisy dotychczasowe, o których mowa w odesłaniu, to § 2 ust. 1 rozporządzenia, stanowiący, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy; przepisy § 4-8a, określające wiek emerytalny i okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia oraz przepisy § 9-15, dotyczące wieku emerytalnego i warunków przechodzenia na emeryturę osób zatrudnionych w szczególnym charakterze. Sąd Najwyższy w konsekwencji stwierdził więc, że odesłanie do przepisów dotychczasowych nie dotyczy kompetencji do tworzenia wykazów obejmujących stanowiska, na których świadczy się pracę w szczególnych warunkach, ale obejmuje samą treść tych wykazów i inne okoliczności wyraźnie wskazane w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej *in principio*, co

zostało zaakceptowane przez Trybunał Konstytucyjny w motywach wskazanego wyżej wyroku.

W ocenie Sądu Najwyższego, zasadność zarzutu naruszenia art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynika – jak wyżej wskazano – z ich niewłaściwego (przedwczesnego) zastosowania. Przede wszystkim należy zanegować stanowisko Sądu Apelacyjnego wyrażone w uzasadnieniu skarżonego wyroku, uznającego za bezprzedmiotowe „rozważania co do możliwości zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania służby wojskowej” przez wnioskodawcę. Stanowiska tego Sąd Najwyższy nie podziela. Z akt osobowych wnioskodawcy wynika, że przed odbyciem zasadniczej służby wojskowej od dnia 13 października 1970 r. był on zatrudniony jako stażysta, od dnia 22 listopada 1972 r. jako peklowacz, a następnie od dnia 4 lutego do dnia 25 kwietnia 1976 r. jako wędliniarz w Zakładach Mięsnych w J. – Zakład Produkcyjny w B. W okresie od dnia 26 kwietnia 1976 r. do dnia 11 maja 1978 r. wnioskodawca odbył służbę wojskową, po czym od dnia 12 maja 1978 r. podjął ponownie zatrudnienie w tych samych Zakładach Mięsnych.

W wyroku z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 219/09 (niepublikowany), Sąd Najwyższy trafnie przyjął, że zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych podlega okres służby wojskowej, także wówczas gdy nie był on poprzedzony zatrudnieniem w warunkach szczególnych jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Zgodnie bowiem z art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r. poz. 827 ze zm. – w brzmieniu pierwotnym), do okresu zatrudnienia wlicza się w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, okres odbywania służby wojskowej, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Wnioskodawca po odbyciu służby stanął się do pracy w dniu 12 maja 1978 r., a zatem spełnił ten warunek, a tym samym okres ten, winien zostać zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych (por. również wywody uzasadnienia

uchwały Sądu Najwyższego w składzie powiększonym z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 – OSNP 2014 nr 3, poz.42). Podobny pogląd, również podzielany przez obecny skład Sądu Najwyższego, został wyrażony w wyroku z dnia 5 sierpnia 2014 r., I UK 442/13 (niepublikowany). Uznano w nim, że czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) także wtedy, gdy, żołnierz przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej nie był zatrudniony, ale po zwolnieniu z tej służby w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie i pracował w szczególnych warunkach pracy. Zasada, według utrwalonego orzecznictwa, jest wliczenie okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia (art. 301 k.p.), okres ten bowiem (służby) jest okresem zaliczanym do stażu pracowniczego i od chwili tego zaliczenia stanowi z nim jedność oraz dzieli w przyszłości jego los. Problem wliczenia okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia powinien być rozstrzygnięty na podstawie przepisów obowiązujących w dacie podjęcia zatrudnienia po zakończeniu służby wojskowej. Okres służby wojskowej jest bowiem okresem zaliczanym do stażu w tym momencie. Aktualnie obowiązujące (odmienne) przepisy nie mają znaczenia, bowiem zaliczenie okresu służby wojskowej nastąpiło *ex lege* w dacie podjęcia zatrudnienia po zakończeniu służby wojskowej (tak też w wyroku z dnia 22 czerwca 2016 r., III PK 119/15, niepublikowany).

Powyższe, istotne dla prawidłowego osądzenia sprawy, okoliczności pominięte przez Sąd Apelacyjny w skarżonym wyroku, uprawniają zarzut niewłaściwego (przedwczesnego) zastosowania wymienionych wyżej przepisów prawa materialnego do nie w pełni ustalonego stanu faktycznego, uzasadniając uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W tej sytuacji procesowej jedynie marginalnie należy uznać, że nie jest uzasadniony zarzut skargi naruszenia § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., w związku z pkt 8 działu X wykazu A stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia polegający na przyjęciu, że praca na stanowisku peklowacza nie jest pracą wykonywaną bezpośrednio przy uboju zwierząt, a tym samym nie stanowi pracy w szczególnych warunkach. Analizując ocenę

kwestionowanego okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 22 listopada 1972 r. do dnia 3 lutego 1976 r. na tym stanowisku i jego niezaliczenie do pracy w szczególnych warunkach, należy podzielić stanowisko Sądu Apelacyjnego, który trafnie uznał, że dla przyjęcia iż praca jest wykonywana w szczególnych warunkach musi być ona zgodna z rodzajem lub stanowiskiem pracy wymienionym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Stanowisko peklowacza jest co prawda ujęte w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1986 r., niemniej w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. mają charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego. Przepisy § 1 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia Rady Ministrów zobowiązujące ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralne związki spółdzielcze do ustalenia wykazów stanowisk pracy w podległych im zakładach, nie dotyczą materii regulowanej art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach (wieku emerytalnego, rodzajów i stanowisk pracy oraz warunków przechodzenia na emeryturę), stanowiąc jedynie dyrektywę dla organów zwierzchnich lub nadzorujących zakłady pracy do prowadzenia wykazów stanowisk pracy wymienionych w załączniku do rozporządzenia. Upoważnienie to obejmowało tylko ustalenie (w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych) w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach i nie przewidywało możliwości wykroczenia poza wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach wymienione w załączniku do rozporządzenia. Określone skutki prawne wykonywania takich prac nie są bowiem wskazywane przez to zarządzenie, lecz stanowi o nich ustawa i utrzymane jej przepisami w mocy rozporządzenie Rady Ministrów. Stanowisko peklowacza, na którym pracował wnioskodawca, zostało ujęte wyłącznie w zarządzeniu Ministra, a nie przewidziano go w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

W orzecznictwie wyrażono pogląd, według którego w pkt 8 działu X załącznika A do rozporządzenia nie chodzi wyłącznie o sam ubój zwierząt, ale

również o inne czynności bezpośrednio z nim związane, wykonywane, zarówno przed ubojem, jak i po jego dokonaniu, jednak za „prace bezpośrednio przy uboju zwierząt” nie mogą być uznane czynności związane z produkcją i wytwarzaniem wędlin, tzn. prace masarskie, ich bowiem związek z ubojem zwierząt jest zbyt odległy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 125/11, OSNP 2013 nr 1-2, poz. 18 i z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 9/13, niepubl.). Podobnie należy ocenić prace wykonywane przez peklowacza, który w istocie zajmuje się utrwalaniem mięsa mieszaniną soli kuchennej, saletry, kwasu askorbinowego i przypraw (peklowaniem). Charakter tych prac, nie pozwala – zdaniem Sądu Najwyższego - na ich traktowanie jako „prac bezpośrednio przy uboju zwierząt” (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I UK 335/13 – niepublikowany).

Powyższe jednak nie ma znaczenia prawnego w przedstawionych wyżej okolicznościach, co mając na uwadze Sąd Najwyższy, na mocy art. 398¹⁵ k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach orzeciono po myśli art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

kc